

Osaline õppemaks, parem kõrgharidus

Halb uudis tänavustele abiturientidele on see, et haridusministeerium tahab vähendada paljudel populaarsetel erialadel tasuta õppekohtade arvu või lõpetada mõnel alal riigi raha eest haritlaste koolitamise päris ära. Näiteks Tallinna Tehnikaülikool tahab sügisel tasuta õppimisvõimalust pakkuda 150 majandustudengile, haridusministeerium on esialgu nõus maksma ainult 80 tudengi õpetamise eest.

Sellise kokkuhoiu arvelt soovib haridusminister Tõnis Lukas maksta ülikoolidele iga tudengi koolitamise eest 1000 krooni rohkem. Minister loodab, et mida rohkem on võimalik tudengi õpetamiseks raha kulutada, seda parem on kõrghariduse kvaliteet.

Kui muudatused kõrghariduse rahastamisel piirduvadki vaid riigitellimuse vähenemisega, ei õnnestu Eesti Päevalehe hinnangul hariduse kvaliteeti parandada. Ilmselt avavad avalikud ülikoolid riigi tellimuse vähenemise tõttu sügisel veel rohkem tasulisi õppekohti, ehkki juba praegu on kolmandik õppekohti ka neis ülikoolides tasulised. Seejuures müüvad näiteks Tartu Ülikool ja Pedagoogikaülikool tasulisi õppekohti alla omahinna, kasutades ka õppemaksu tasuvate tudengite õpetamiseks riigieelarvest saadud raha.

Kui praegu maksab riik näiteks tulevase õpetaja koolitamise eest 15 000 krooni aastas, siis tasulisel kohal õppivalt tudengilt küsib kõrgkool sama eriala omandamise eest ainult 5000 krooni. See tä-

hendab, et tegelikult saavad mõlemad tudengid haridust 10 000 krooni eest. Kui riik maksabki väiksema arvu tudengite koolitamiseks rohkem raha, hajub see kõrgkoolis tasuliste ja tasuta õppekohtade vahel ning hariduse kvaliteet ei parane.

” Üldine osaline õppemaks annaks noorele suurema valikuvabaduse ning tõstaks hariduse taset juba seetõttu, et kasvab tudengite nõudlikkus.

Lisaks tasuta õppekohtade vähendamisele kaalub haridusministeerium erialade jagamist tähtsuse järgi. “Rahvuslikult tähtsate” erialade tudengid saaksid õppida riigi kulul, teistel erialadel tuleks maksta õppimise eest osaliselt või täielikult omast taskust.

Ent sellisel juhul on gümnaasiumi hiilgavalt lõpetanud vae-sest perest pärit abiturient sunnitud õppima näiteks eesti keelt, sest sel erialal on õppimine tasuta. Aga ta ei saa õppida õigusteadust, kui sel erialal tuleb kogu kooliraha endal maksta.

Eesti Päevalehe hinnangul oleks kõige õiglasem muudatus kõrghariduse rahastamisel kõigile tudengitele võrdse osalise õppemaksu kehtestamine, mida soovitab Tehnikaülikooli rektor Olav Aarna.

Üldine osaline õppemaks annaks noorele suurema valikuvabaduse ning tõstaks hariduse taset juba seetõttu, et kasvab tudengite nõudlikkus. Kõrgkoolid poleks aga enam rahaliselt hviitatud tudengite arvust, vaid hariduse kvaliteedi parandamisest.